

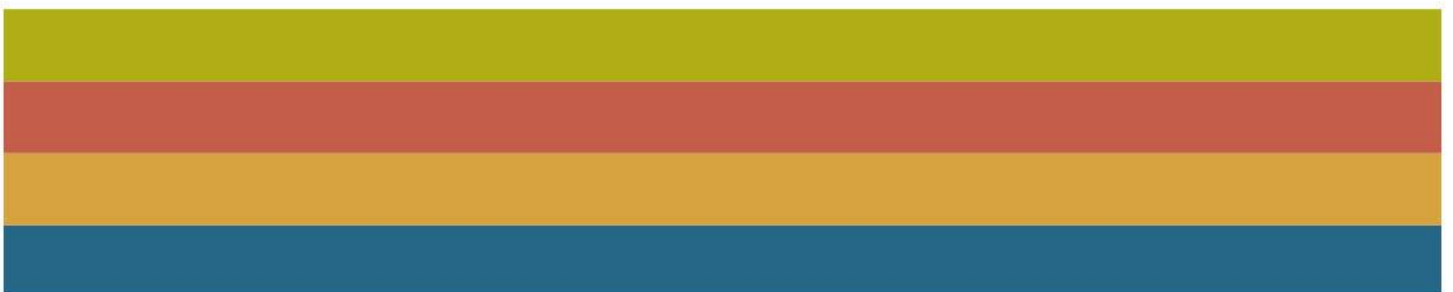

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Windpark Fryslân

Toetsingsadvies over de aanvullende notitie bij het milieueffectrapport

14 juli 2016 / projectnummer: 2673

1. Oordeel over de aanvullende notitie bij het milieueffectrapport (MER)

Windpark Fryslân B.V. en betrokken overheden hebben het voornemen om een windpark in het IJsselmeer te realiseren. Het windpark, genaamd Windpark Fryslân, ligt in het noordelijk deel van het IJsselmeer, nabij de Afsluitdijk in de gemeente Sudwest Fryslân (provincie Fryslân). Om het windpark te kunnen realiseren stellen de Ministers van Economische Zaken en van Infrastructuur en Milieu een inpassingsplan op en zijn onder andere een omgevingsvergunning, een waterwetvergunning en een vergunning in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 nodig. Ter ondersteuning van het besluitvormingsproces daarover is een Milieueffectrapport (MER) opgesteld.

In haar toetsingsadvies¹ heeft de Commissie voor de milieueffectrapportage (hierna 'de Commissie')² aangegeven dat het MER alle informatie bevat om het milieubelang voldoende mee te kunnen wegen in de besluitvorming. Geadviseerd is voor de Toppereend (hierna 'Topper'), een duikeend waarvoor een instandhoudingsdoelstelling is opgesteld voor het Natura 2000-gebied IJsselmeer, aanvullende mitigerende maatregelen voor te schrijven teneinde significant negatieve effecten met zekerheid uit te sluiten. Te denken valt daarbij aan het verder (gericht) optimaliseren van de natuurvoorziening, het realiseren van een stilstandvoorziening tijdens risicovolle vliegperiodes en/of het verder verlagen van de sterfte die plaatsvindt door de staandwantvisserij.

Naar aanleiding van dit advies heeft de initiatiefnemer in een aanvullende notitie op het MER één van deze mitigerende maatregelen uitgewerkt, namelijk het optimaliseren van de natuurvoorziening zodat deze beter geschikt wordt als foerageergebied voor de Topper. Deze aanvullende notitie is ter beoordeling voorgelegd aan de Commissie.

De Commissie is van oordeel dat in de aanvullende notitie aannemelijk is gemaakt dat aantasting van het foerageergebied van de Topper door het windpark voldoende en mogelijk ruim wordt gemitigeerd door de geoptimaliseerde natuurvoorziening. Daarmee zijn naar verwachting significante effecten op de instandhoudingsdoelstelling van deze soort uit te sluiten. De Commissie onderschrijft daarbij het belang van monitoring en evaluatie van het ecologisch functioneren van de natuurvoorziening.

In hoofdstuk 2 is het oordeel van de Commissie nader toegelicht.

---

¹ Zie: <http://www.commissiemer.nl/advisering/afgerondeadviezen/2673>

² De samenstelling van de werkgroep van de Commissie m.e.r., haar werkwijze en verdere projectgegevens staan in bijlage 1 van dit advies. Projectstukken, voor zover digitaal beschikbaar, vindt u door op www.commissiemer.nl projectnummer 2673 in te vullen in het zoekvak. De Commissie heeft haar advies gebaseerd op de aanvullende notitie van Pondera Consult, d.d. 4 juli 2016.

2. Toelichting op het oordeel

In de aanvullende notitie zijn additionele maatregelen gepresenteerd om de natuurvoorziening als foerageergebied voor de Topper te optimaliseren. Aan de binnenzijde van de natuurvoorziening wordt extra substraat gecreëerd door de aanleg van een kunstrif. Hierop kunnen zich ongewervelde dieren hechten die op de bodem leven, zoals driehoeks- en quaggamosselen, een belangrijke voedselbron voor de Topper. Uit experimenten elders is gebleken dat met succes hard substraat aangebracht kan worden waarop zich zoetwatermosselen vestigen. Hierbij kan bijvoorbeeld worden gedacht aan betonnen rifballen, biologisch afbreekbare BESE elementen en dood hout. Op basis van deze experimenten is het aanbod aan extra voedsel op het voorziene kunstrif ingeschat. Uitgedrukt in biovolume bedraagt dit ca. 76 m³. Op basis daarvan is ingeschat dat de natuurvoorziening in geoptimaliseerde vorm foerageergebied kan bieden voor ca. 300 duikeenden.

In de notitie is geen doorvertaling gemaakt van duikeenden naar het aantal Toppers dat profiteert van het kunstrif. Op grond van het aandeel Toppers binnen de duikeenden in het IJsselmeer (Kuifeend, Topper, Tafeleend, Brilduiker) berekend over de laatste vijf seizoenen zou het om meer dan honderd Toppers *kunnen* gaan. Verschillende factoren, waaronder de voedselkwaliteit van de driehoeks- en quaggamosselen (zoals vleesinhoud), zullen van invloed zijn op de geschiktheid van het leefgebied. Verwacht mag worden dat het verlies van foerageergebied in het windpark, in de aanvulling becijferd op een biovolume van 50 m³, ruim gemitigeerd zal worden. Omdat de natuurvoorziening als rustgebied en met het voorziene kunstrif voor de Topper (en andere duikeenden) een grotere aantrekkingskracht heeft dan het windpark, mag verwacht worden dat ook het risico op aanvaringen met het geplande windpark zal afnemen.

In de notitie zijn ook mogelijkheden 'achter de hand' benoemd waarmee de effectiviteit van de natuurvoorziening als foerageergebied voor de Topper nog verder geoptimaliseerd kan worden. Monitoring en evaluatie zijn voorzien van de fysieke kenmerken en het ecologisch functioneren van de natuurvoorziening in het kader van de voorschriften in de Natuurbeschermingswetvergunning.

- *De Commissie onderschrijft de conclusie in de aanvullende notitie dat met de geoptimaliseerde natuurvoorziening de aantasting van het foerageergebied van de Topper door het windpark wordt gemitigeerd. Daarmee zijn naar verwachting significante effecten uit te sluiten. De Commissie onderschrijft ook het belang van monitoring en evaluatie van de fysieke kenmerken en het ecologisch functioneren van de natuurvoorziening.*

BIJLAGE 1: Projectgegevens toetsing MER

Initiatiefnemer: Windpark Fryslân B.V.

Bevoegd gezag: de Ministers van Economische Zaken en Infrastructuur en Milieu, de Provincie Fryslân en de gemeenteraad van Súdwest Fryslân

Besluit: vaststellen of wijzigen van inpassingsplan en diverse vergunningen

Categorie Besluit m.e.r.: D22.2

Activiteit: Realisatie van een windpark in het Friese deel van het IJsselmeer, nabij de Afsluitdijk.

Procedurele gegevens:

Adviesaanvraag bij de Commissie m.e.r.: 27 april 2012

Aankondiging start procedure: 18 mei 2012

Ter inzage legging van de informatie over het voornemen: 18 mei 2012 t/m 28 juni 2012

Advies reikwijdte en detailniveau uitgebracht: 17 juli 2012

Aanvraag tussentijds toetsingsadvies bij de Commissie m.e.r.: 19 november 2015

Tussentijds toetsingsadvies uitgebracht: 22 februari 2016

Aanvraag toetsingsadvies bij de Commissie m.e.r.: 18 februari 2016

Ter inzage legging van de informatie over het voornemen 4 maart t/m 15 april 2016

Toetsingsadvies uitgebracht: 4 juli 2016

Toetsingsadvies over de aanvullende notitie uitgebracht: 14 juli 2016

Samenstelling van de werkgroep:

Per project stelt de Commissie een werkgroep samen bestaande uit enkele deskundigen, een voorzitter en een werkgroepsecretaris. Bij dit project bestaat de werkgroep uit:

dhr. dr. G.P.J. Draaijers (secretaris)

dhr. dr. G.W.N.M. van Moorsel

mw. drs. J.G.M. van Rhijn (voorzitter)

dhr. ing. R.L. Vogel

Werkwijze Commissie bij toetsing:

Tijdens de toetsing gaat de Commissie na of het MER voldoende juiste informatie bevat om het milieubelang volwaardig mee te kunnen wegen in het besluit. De Commissie gaat bij het toetsen uit van de wettelijke eisen voor de inhoud van een MER, zoals aangegeven in artikel 7.7 dan wel 7.23 van de Wet milieubeheer, en van eventuele documenten over de reikwijdte en het detailniveau van het MER. Indien informatie ontbreekt, onvolledig of onjuist is, beoordeelt de Commissie of zij dit een essentiële tekortkoming vindt. Daarvan is sprake als aanvullende informatie in de ogen van de Commissie kan leiden tot andere afwegingen. In die gevallen adviseert de Commissie de ontbrekende informatie alsnog beschikbaar te stellen, vóór het besluit wordt genomen. Opmerkingen over niet-essentiële tekortkomingen in het MER worden in het toetsingsadvies opgenomen voor zover ze kunnen worden verwerkt tot duidelijke aanbevelingen voor het bevoegde gezag. De Commissie richt zich in het advies dus op hoofdzaken die van belang zijn voor de besluitvorming en gaat niet in op onjuistheden of onvolkomenheden van ondergeschikt belang. Zie voor meer informatie over de werkwijze van de Commissie: <http://www.commissiemer.nl/advisering/watbiedtdecommissie>

Betrokken documenten:

De Commissie heeft de volgende documenten betrokken bij haar advies:

- Aanvullende informatie MER Windpark Fryslân, Pondera Consult, 4 juli 2016

Bezoekadres

A. v. Schendelstraat 800
3511 ML Utrecht

Postadres

Postbus 2345
3500 GH Utrecht

t 030-2347666

e mer@eia.nl

w commissiemer.nl

